

برنامه پرورگار مهرماه

جمع‌بندی

دین و زندگی

مروع و جمع‌بندی کنکور در ۲۴ ساعت

• سیده‌هادی هاشمی

فهرست

مقدمه

تحلیل گاه

سال دوم

۵۷	قدمگاه ۹: فرجام کار	۱۳	قدمگاه ۱: جلوه‌های حکمت و تدبیر
۶۱	قدمگاه ۱۰: اعتماد بر او	۱۷	قدمگاه ۲: با کاروان هستی
۶۴	قدمگاه ۱۱: دوستی با حق	۲۰	قدمگاه ۳: سرمایه‌های انسان
۶۸	قدمگاه ۱۲: فضیلت آراستگی	۲۵	قدمگاه ۴: خود حقیقی
۷۳	بزنگاه ۴: آزمون درس نهم تا دوازدهم	۲۸	بزنگاه ۱: آزمون درس اول تا چهارم
۷۷	قدمگاه ۱۳: زیبایی عفاف	۳۲	قدمگاه ۵: پنجره‌ای به روشنایی
۸۰	قدمگاه ۱۴: نظارت همگانی	۳۷	قدمگاه ۶: آینده‌ی روشن
۸۴	قدمگاه ۱۵: کار و درآمد حلال	۴۱	قدمگاه ۷: منزلگاه بعد
۹۰	قدمگاه ۱۶: یاری از نماز و روزه	۴۵	قدمگاه ۸: واقعه‌ی بزرگ
۹۵	بزنگاه ۵: آزمون درس سیزدهم تا شانزدهم	۴۹	بزنگاه ۲: آزمون درس پنجم تا هشتم
۹۹	بزنگاه ۶: آزمون درس اول تا شانزدهم	۵۳	بزنگاه ۳: آزمون درس اول تا هشتم

سال سوم

۱۵۵	قدمگاه ۲۵: خورشید پنهان	۱۰۳	قدمگاه ۱۷: هدایت الهی
۱۵۹	قدمگاه ۲۶: در انتظار طلوع	۱۰۸	قدمگاه ۱۸: هدایت مستمر
۱۶۴	قدمگاه ۲۷: مرجعیت و ولایت فقیه	۱۱۵	قدمگاه ۱۹: معجزه‌ای از نوع کتاب
۱۶۹	قدمگاه ۲۸: ویژگی‌های حکومت اسلامی	۱۱۸	قدمگاه ۲۰: گستره‌ی رسالت پیامبر (ص)
۱۷۳	بزنگاه ۱۰: آزمون درس نهم تا دوازدهم	۱۲۳	بزنگاه ۷: آزمون درس اول تا چهارم
۱۷۷	قدمگاه ۲۹: عزت نفس	۱۲۷	قدمگاه ۲۱: تداوم رسالت
۱۸۱	قدمگاه ۳۰: زمینه‌های پیوند	۱۳۳	قدمگاه ۲۲: جایگاه امامت
۱۸۵	قدمگاه ۳۱: پیوند مقدس	۱۳۷	قدمگاه ۲۳: وضع فرهنگی و سیاسی عصر ائمه (ع)
۱۸۸	قدمگاه ۳۲: کانون مهر	۱۴۱	قدمگاه ۲۴: احیای ارزش‌های راستین
۱۹۱	بزنگاه ۱۱: آزمون درس سیزدهم تا شانزدهم	۱۴۷	بزنگاه ۸: آزمون درس پنجم تا هشتم
۱۹۵	بزنگاه ۱۲: آزمون درس اول تا شانزدهم	۱۵۱	بزنگاه ۹: آزمون درس اول تا هشتم

آدمی در عالم حاکی نمی‌آید به دست علمی و میرای ساخت وزن آدمی

سلام دوستان عزیز؛ دانش آموزان گرامی

اول: این کتاب دیگه چیه؟!!

كتابی که الان دستتونه (يا شایدم رو به روتونه ... برای بعضیا هم که عادت دارن دراز بکشن و درس بخونن بالا سرشنونه!)، يه کتاب کامل از حیث جمع بندیه که تو ش از شیر مرغ تا جون آدمیزاد درس دین و زندگی کنکور، یافت میشه! آشنایی با انواع تست هادر درس دین و زندگی و کلمات سخت صورت تست ها و گزینه ها با نام «تیپ شناسی» در ابتدای کتاب آمده و پس از آن خلاصه های کامل درسنامه ها، کل آیات و احادیث و اشعار، خلاصه های نموداری و ... به شیوه هی جدید و بهینه با نام «قدمگاه»! آزمون های مروری با نام «بزنگاه» که پس از هر ۴ درس او مده و البته در پایان دروس ۸ و ۱۶ سال دوم و سوم و ۶ و ۱۰ سال چهارم نیز آزمون های مروری جداگانه ای آورده ایم که مجموعه ای از تست های آزمون های سراسری سال های اخیره که امیدوارم برآتون متمرث مر باشی! بخش تحلیل گاه بهترین منبع نکات تستیه و شامل بخش های متنوعی از جمله کلید واژه های آیات و احادیث، ارتباط آیات با احادیث و اشعار، ارتباط آیات با قواعد عربی، دام های طرح تست و ... هست. یک آزمون جامع هم از منتخب تست های کنکور سراسری سال ۱۳۹۵ آخر کتاب برآتون آورده ایم که به مرور همه قدمگاه ها بپردازیم.

دوم: نحوه مطالعه کتاب

تیپ شناسی تست ها

در این قسمت که به نوعی دروازه هی ورود به کتاب است، انواع مختلف طرح تست در درس دین و زندگی آمده است که برای آشنایی بیشتر شما عزیزان با الگوهای مختلف طرح تست در آزمون سراسری می باشد. در زیر هر الگو، یک نمونه از تست های سراسری مربوط به آن تیپ نیز مطرح شده است.

پس از تیپ شناسی، مهم ترین لغات سخت صورت تست ها و گزینه ها آمده است چرا که در بسیاری از اوقات مشکل اصلی دانش آموزان عدم درک صحیح صورت تست می باشد و بس!

۱ قدمگاه (درسنامه ها)

هر قدمگاه، به مرور کامل یک درس از ۴۲ درس کتاب دین و زندگی سال های دوم، سوم و چهارم می پردازه که به شیوه های نوین طراحی شده و داخل ش قسمت های خلاصه های نمودا

۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶
۳	۵	۴	۲	۱	۳	۳	۱	۳	۱

در شروع هر یک از قدمگاه های ۴۲ گانه، یک جدول می بینید که این شکلیه:

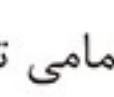
که تو ش تعداد تست های اون قدمگاه در آزمون سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵ او مده. این جدول برای اینه که شما تشخیص بدین کدوم درس ها مهم تر و کدوما کم اهمیت ترن!! البته حواستون باشه که اعداد مربوط به هر سال، مجموع سؤالات ۶ گروه آموزشی ریاضی، تجربی، انسانی، زبان، هنر و خارج از کشوره. در ابتدای هر قدمگاه، به جز جدول مذکور، دونکته هی بسیار مفید دیگر در مورد آن قدمگاه هم آورده ایم که به شما کمک می کند

در مطالعه و مرور قدمگاه‌ها با اولویت‌گذاری اقدام کنید.

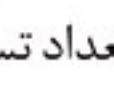
اول یک شکل این جوری که بیانگر سطح اهمیت آن قدمگاه مطابق با تعداد تست‌های آن در سال‌های گذشته، نظر مؤلف و ... است که یکی از پنج حالت زیر را دارد:

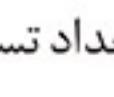

دوم هم وضعیت هر قدمگاه در آزمون‌های پیشین از نظر تعداد تست‌های آیات و روایات و تعداد تست‌های متن با شکل وضعیت‌گنوی مشخص شده که معمولاً یکی از حالات زیر است: (به محل قرار گرفتن شاخص زیر کادر دقت کنید)

متن تمامی تست‌ها از آیات و روایات بوده است. آیات و روایات

متن تعداد تست‌های آیات و روایات و متن تقریباً برابر بوده است. آیات و روایات

متن تعداد تست‌های آیات و روایات بیش از تست‌های متن بوده است. آیات و روایات

متن تعداد تست‌های متن بیش از تست‌های آیات و روایات بوده است. آیات و روایات

با استفاده از دو شکل فوق، شما می‌توانید خیلی بهینه، مطالب را مطالعه کنید و در هفته‌های پایانی نتیجه‌ی مطلوبی را بگیرین!

«خلاصه‌ی نموداری» یکی از پر طرفدارترین بخش‌های کتاب هست و به طبقه‌بندی ذهنی شما خیلی کمک می‌کنه! در قسمت «نکات خط به خط»، مطالب حفظی، قیدهای کنکوری، اسمای اشخاص، زمان‌ها و ... به وفور یافت می‌شود! از طرفی در مقابل هر جمله توی خلاصه‌ی نموداری یا نکات سطر به سطر، رشته و سال آزمونی که از اون مطلب، توی کنکور سؤال داشتیم رو هم برآتون آورديم! قسمت بعدی هر قدمگاه، «آیات، احادیث و اشعاره» که بسیار جامع و به درد بخوره و شامل مفهوم محوری، مهم‌ترین کلمات یا همون کلیدواژه‌های رنگ آبی و سال و رشته‌ی طرح تسته است.

بزنگاه (آزمون‌های دوره‌ای)

آزمون‌های دوره‌ای با نام بزنگاه! که هم‌شون زمان‌دار هستن و می‌تونید خودتون رو محک بزنید. این تست‌ها هم‌شون سوالات آزمون‌های سراسری اخیر هستن؛ رویکرد این تست‌ها عمدتاً آیه محور است، چرا که حجم زیادی از تست‌های کنکور منطبق بر آیات، احادیث و پیام است. دقت کنید که بزنگاه‌ها در سال‌های دوم و سوم، پس از هر ۴ درس یک بار آمده است، به جزآن‌ها، هر ۸ درس هم یک بزنگاه مروی آمده و در پایان ۱۶ درس هم یک بزنگاه مروی برای کل آن کتاب آمده است. در سال چهارم (پیش) نیز، در پایان درس ۶ (پایان ترم اول) و درس ۱۰ دو بزنگاه آمده است و در پایان هم یک بزنگاه برای مروی کل سال چهارم طراحی شده است. هم‌چنین در انتهای همه‌ی بزنگاه‌ها، یک بزنگاه برای مروی کل کتاب یعنی ۴۲ درس (قدمگاه) سال‌های دوم، سوم و چهارم پیش‌بینی شده است. توصیه می‌کنیم حتماً از اون‌ها استفاده‌ی مطلوب کنید. البته گزینه‌های صحیح را در آخرین صفحات کتاب می‌توانید مشاهده کنید. پاسخ تشریحی هم بعدهاروی سایت انتشارات یا سایت شخصی مؤلف می‌اد!

تحلیل گاه (ضمیمه‌ها)

این قسمت از کتاب برای مرور و جمع‌بندی سریع آموخته‌های منتهی به کنکور، شدیداً حیاتیه و باید یکی دوبار اوون رو مرور کنین که شامل سه بخش است. ۱) «تحلیل آیات» شامل کلیه‌ی ارتباطات میان آیات، احادیث و اشعار، کلیدواژه‌های درک معانی آیات و احادیث، تقاطع آیات مربوط به ارتباطات درونی آیات، علت و معلول‌های آیات و گوینده‌ی آیه (حدیث)، موضوع و مخاطب اون‌ها و ...! ۲) «تحلیل متن» شامل مباحثی که در حفظ کردن آن‌ها ترتیب مهمه. علت و معلول‌ها، واژگان اساسی در پاسخ به تست‌ها مثل نخستین، دومین، ترو ترین‌ها، اعداد و ...

سوم: تقدیر و تشکر

در روند گردآوری این مجموعه دو گروه از عزیزان شایسته‌ی تقدیر و تشکرند:

گروه اول: کسانی که «نبودن» من رو تحمل کردن و با صبر و شکیبایی، زمینه‌ی تهیه‌ی این چنین کتاب پرباری را مهیا نمودند؛ «همسر عزیز و فرزند گلم سید حسن» که من رو به خاطر وقت کمی که براشون گذاشتم وقت‌های بسیاری که براشون نداشتیم، می‌بخشن.

گروه دوم: کسانی که «بودن» من رو تحمل کردن و با صبر، بر سلایق و وسوس من، زمینه‌ی ایجاد همکاری پژمری رو فراهم کردن. ابتدا مدیریت انتشارات مهروماه نو آقای احمد اختیاری عزیز که در دوازدهمین سال همکاری و ششمین کار تألیفی برای این انتشارات، بیش از همه‌ی کتب قبل، امکانات لازم رو فراهم کردن و در آماده‌سازی این کتاب به همه‌ی درخواست‌های تیم تألیف، پاسخ مثبت دادن! سرکار خانم سمیه جباری مدیر تولید محترم انتشارات که با بدقولی‌های این حقیر، نهایت همراهی را داشتن! دوست و برادر عزیزم روزبه اسحاقیان که به حق در چهارمین همکاری، ویراستاری کتاب رو بهتر از قبل و دلسوزانه‌تر از همیشه انجام دادن و در بسیاری از موارد، از مشاوره و کمک‌های محتوایی، دریغ نکردن. دوستان عزیزم در بخش تولید که زحمت صفحه‌آرایی کتاب رو به بهترین وجه و بسیار هنرمندانه انجام دادند؛ آقای ابوالفضل ولدی، سرکار خانم سمیه طاهرخانی، آقای میلاد صفائی، سمیه امیدی و آقای محسن فرهادی. هم‌چنین ویراستاران گرامی و فعال انتشارات سرکار خانم مینا نظری و مریم ذوالفقاری رزجی؛ دوستان شاغل در بخش حروف‌چینی و تایپ خانم‌ها فاطمه بخششی، سمانه ملا و آقای علی‌احمد زمانی که زحمات زیادی رو متقبل شدن! سایر دوستان شاغل در انتشارات که در انرژی افزایی و انگیزه‌بخشی به تیم تألیف، مؤثر بودن؛ مدیر فروش محترم انتشارات آقای عباس گودرزی، مدیر مالی مجموعه خانم فریده گل محمدی، همکاران بخش روابط عمومی، خانم‌ها الهه اسماعیلی و فرزانه قنبری و سایر دوستان دخیل در هماهنگی آقای سعید قاسمی، خانم‌ها زهرا حیدریان، معصومه مشک‌آبادی و ...

یه تشکر اختصاصی دارم از دانش‌آموزان پرتلاشی که اکثرشون این دو سه ساله دانشجو شدن و چاپ‌های قبل این کتاب رو با علاقمندی و به صورت داوطلبانه ویرایش کردن، آقایان و خانم‌ها؛ فاطمه قبادیان فر (قائم‌شهر) - پرستو صنعتی (رودسر) - ندا لفظی (تبریز) - محمدحسن طاهری (تهران) - سیدحسین سیدموسی - مژگان روز علیزاده (مسجد سلیمان) - صادق حیدریان (اهواز) - احسان محسنی (تهران) - زهرا پناهی (رودسر) - علی ضیایی (تهران) - مجید فاتحی (کرمانشاه) - علی عزیزی (مشهد) - فاطمه ضرایبی (تهران) - کمیل مجیدی (تهران) - مریم سادات موسوی (کرمانشاه) - ساناز نجفی (ملایر) و ...

چهارم: سخن پایانی

دوستان عزیز، حواستون باشه که او لاکنکور پایان راه نیست و تازه اولشه، پس خودتون رو آماده کنید. راه طولانیه و بس دشوار! اونقدر که، باید با ایمان بسیار بالا و اعتقاد راسخ و محکم، خودتون رو مسلح کنین. ثانیاً اینکه باور داشته باشین هیچ‌کدام از آدمای دیندار و مذهبی حتی استادای دینی و معارف، حتی روحانیون به معنای دین نیستن، پس اشتباهات احتمالی اون‌ها رو به پای دین ننویسید. ثالثاً این کتاب مثل هر مجموعه‌ی دیگه‌ای می‌تونه ایرادات گوناگون محتوایی، فنی و... داشته باشه که خواهشمندم اون‌ها رو از طریق پیامک، سایت انتشارات، سایت مؤلف، یا رایانامه (همون Email خودمون) به من اطلاع بدین.

ارادتمند تک‌تک شما عزیزان

سیدهادی‌هاشمی

نظرات، انتقادات و پیشنهادات در مورد این کتاب از طریق پیامک: ۳۰۰۰۷۲۱۲۰

hadi-Hashemi.com : سایت مؤلف

Hashemi.hadi 2000@gmail.com : رایانامه (Email) مؤلف

@konkoor4u : کanal تلگرامی مؤلف

- ◀ ثبات هویت و «خود» ماناشی از ثبات اندام‌های ما نیست. پس «من» و هویت انسان، ثابت است و مستقل از جسم اوست. (زبان ۸۱ و سنجش ۹۱)
- ◀ ثبات شخصیت انسان، دلیل ثبات بعد غیرمادی او نیست که پیام «ثبتات شخصیت»، این است که روح آدمی تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد. (زبان ۹۲)
- ◀ مجازات انسانی که سال‌ها قبل مرتكب جنایتی شده است، امری موافق عدل و به دلیل ثبات شخصیت اوست. (سنجش ۸۶)
- ◀ اگر برخی از انسان‌ها قسمت‌هایی از بدن خود را در حادثه‌ای از دست بدھند، هیچ‌گاه احساس نمی‌کنند قدری از هویت و «من» خودشان کم شده بیانگر استقلال هویت از جسم است. (سنجش ۸۷ و ۹۰، ۹۱)
- ◀ بُعد روحانی و غیرجسمانی انسان توانایی انتخاب یا تصمیم‌گیری دارد و به دنبال کمالات نامحدود است که تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد. (ریاضی ۹۵، انسانی ۸۹ و زبان ۹۰)
- ◀ روح انسان، در صورت آراستگی به فضیلت‌ها، مقرب درگاه خدا و مسجد فرشتگان می‌شود. (خارج ۹۴ و انسانی ۹۰)
- ◀ رؤیای صادقه در خواب رخ می‌دهد و بیانگر روح غیرمادی به عنوان حقیقت وجود انسان است. (خارج ۹۲)
- ◀ انسان در رؤیای صادقه از ظرف زمان یا مکان خود خارج می‌شود و به زمانی درگذشته یا آینده رفته و یا در مکانی که تا به حال نرفته است قرار می‌گیرد.

آیات

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدين

به یادآور هنگامی را که پروردگارت به فرشتگان گفت: من بشری از گل خلق خواهم کرد. پس زمانی که او را بیاراستم و از روح خود در او دمیدم پس برای او به سجده درآیید.

- دو بُعدی (دوساحتی) بودن وجود انسان و بهره‌مندی از روح الهی به عنوان وجه تمایز از سایر مخلوقات
- با توجه به این آیه، خداوند متعال بشر را لز «طین» آفریده و زمانی او شایسته‌ی سجده‌ی فرشتگان شده است که «فإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي» (زبان ۹۵) سجده‌ی فرشتگان بر آدم معلول بهره‌مندی از روح الهی است. (انسانی ۹۴ و سنجش ۹۳)
- تقدم آفرینش بُعد خاکی بر آفرینش بُعد غیرمادی در انسان (زبان ۸۷) سجده‌ی فرشتگان برای انسان به دلیل «و نفخت فيه من روحی» است. (سنجش ۹۵ و ۹۴)
- وجود انسان از دو بعد جسمانی و روحانی تشکیل شده است و حقیقت انسان بعد روحانی او می‌باشد و سجده‌ی فرشتگان بر آدم پس از نفخ روح الهی صورت گرفته است. (سنجش ۹۲، ۹۵، ۹۰ و ۸۸)

ثُمَّ حَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ حَلْقًا آخرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَخْسَنُ الْخَالِقِينَ

آن‌گاه نطفه را خون بسته‌ای ساختیم و آن خون بسته را پاره گوشتی کردیم و آن پاره گوشت را استخوان‌ها گردانیدیم و بر آن استخوان‌ها گوشت پوشانیدیم. سپس او را به آفرینشی دیگر باز آفریدیم. پس آفرین بر خداوند، بهترین آفرینندگان.

- ۱ دو بُعدی (دوساحتی) بودن وجود انسان و تفاوت آن دو با هم ۱ تفاخر خداوند نسبت به آفرینش انسان به دلیل وجود بُعد روحانی در او
- از تدبیر در آیات قرآن به دست می‌آید ابتدا بُعد جسمانی شکل می‌گیرد و سپس بُعد روحانی ایجاد می‌شود. (سنجش ۹۳)

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكِبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ

هنگامی که یوسف به پدرش گفت: «پدرم! من در خواب دیدم که یازده ستاره و خورشید و ماه در برابر مسجد می‌کنند.»

روایای صادقه‌ی حضرت یوسف^(۴) و تعبیر آن توسط حضرت یعقوب^(۴) مبنی بر حکمرانی و پادشاهی یوسف^(۴)

● مربوط به خواب حضرت یوسف^(۴) که تعبیر کننده‌ی آن یعقوب پیامبر^(۴) است. (ریاضی ۹۳) ● بیان گر موضوع روایاهای صادقه و دلیل بر غیرمادی بودن روح (خارج ۹۲) ● بیانگر موضوع روایاهای صادقه که دلیل بر روح مجرد ثابت است که تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد. (زبان ۹۰)

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتِيَانٌ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَغْصِرُ حَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَخْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي

خُبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ

و دو جوان همراه او وارد زندان شدند؛ یکی از آن دو گفت: «من در خواب دیدم که انگور برای شراب می‌فشارم.» و دیگری گفت: «من در خواب دیدم که نان بر سرم حمل می‌کنم و پرنده‌گان از آن می‌خورند.»

روایای صادقه‌ی دو هم زندانی حضرت یوسف^(۴) و تعبیر آن توسط یوسف^(۴) مبنی بر آزادی یک نفر از زندان و رسیدن به مقام بالا در دربار و اعدام دیگری

● بیان گر خواب زندانی محکوم به مرگ که تعبیر کننده‌ی آن حضرت یوسف^(۴) بود. [أَرَانِي أَخْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا] (ریاضی ۹۳ و هنر ۹۱) ● مربوط به خواب زندانیان همراه حضرت یوسف^(۴) و دلیل بر غیرمادی بودن روح (انسانی ۹۳) ● مربوط به خواب زندانی منتهی به تقرب به عزیز مصر و تعبیر آن توسط یوسف پیامبر^(ص) [إِنِّي أَرَانِي أَغْصِرُ حَمْرًا] (هنر ۹۳)

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٌ

پادشاه گفت: «من در خواب دیدم هفت گاو چاق را که هفت گاو لاغر آنها را می‌خورند و هفت خوش سبز و هفت خوشی دیگر خشکیده.»

روایای صادقه‌ی عزیز (پادشاه) مصر و تعبیر آن توسط حضرت یوسف^(۴) مبنی بر وقوع هفت سال آبادانی و وفور نعمت و پس از آن هفت سال قحطی و خشکی

● بیان گر خواب عزیز مصر که تعبیر آن، هفت سال قحطی بعد از هفت سال آبادانی است. (تجربی ۹۴) ● مربوط به خواب عزیز (ملک) مصر که تعبیر کننده‌ی آن، یوسف پیامبر^(۴) است. (زبان ۹۳، هنر ۹۳ و ۹۱) ● بیانگر موضوع روایاهای صادقه که دلیل بر غیرمادی بودن روح است. (انسانی ۸۹ و سنجش ۹۰)

-۸- یکی از سؤال‌های اصلی هر نوجوان و جوان چیست و برای رسیدن به پاسخ درست از کدام آیه‌ی شریفه بهره می‌بریم؟
 (سراسری تجربی ۹۴)

- ۱) ما در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟ - خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ
- ۲) ما برای چه به وجود آمده‌ایم؟ - خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ
- ۳) ما در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟ - يُسَبِّحُ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- ۴) ما برای چه به وجود آمده‌ایم؟ - يُسَبِّحُ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

-۹- اگر گفته شود: «نظم حاکم برپدیده‌ها و قانون‌مندی آن‌ها، امری موقت است»، پیام کدام آیه، ترسیم شده است؟
 (سراسری ریاضی ۹۳)

- ۱) خلق السماوات و الأرض بالحق و صوركم فاحسن صوركم و اليه المصير
- ۲) ما تری فی خلق الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوتٍ فَارْجِعُ الْبَصَرَ هَلْ تَرِي مِنْ فَطْوَرٍ
- ۳) يُسَبِّحُ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- ۴) ما خلقنا السماوات و الأرض و ما بينهما إلا بالحق و اجل مسمى و الذين كفروا عما انذروا معرضون

-۱۰- با توجه به این که «هر یک از مخلوقات و مجموعه‌ی آن‌ها که نظام واحد جهانی را تشکیل می‌دهند، دارای انسجام کامل و پیوستگی دقیق برای رسیدن به هدف می‌باشند»، این واقعیت، ترسیم کننده‌ی پیام کدام آیه است؟
 (سراسری هنر ۹۳)

- ۱) خلق السماوات و الأرض بالحق و صوركم فاحسن صوركم و اليه المصير
- ۲) ما تری فی خلق الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوتٍ فَارْجِعُ الْبَصَرَ هَلْ تَرِي مِنْ فَطْوَرٍ
- ۳) يُسَبِّحُ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- ۴) ما خلقنا السماوات و الأرض و ما بينهما إلا بالحق و اجل مسمى و الذين كفروا عما انذروا معرضون

-۱۱- از آیات قرآن به دست می‌آید که وجود انسان از دو بُعد جسمانی و روحانی تشکیل شده است. بُعد روحانی ..... بر بُعد جسمانی می‌باشد و جمله‌ی «فَقَعُوا لَهُ ساجِدِينَ» بیان‌گر این است که سجده‌ی فرشتگان بر آدم ..... می‌باشد.
 (سراسری انسانی ۹۴)

- ۱) مؤخر - معلول بهره‌مندی از روح الهی
- ۲) مقدم - معلول بهره‌مندی از روح الهی
- ۳) مؤخر - زمینه‌ساز آراستن انسان به قدرت خداوند
- ۴) مقدم - زمینه‌ساز آراستن انسان به قدرت خداوند

-۱۲- یکی از نشانه‌های حکیمانه بودن نظام آفرینش، «برپایی رستاخیز» است، این مفهوم، از دقت در پیام کدام آیه به دست می‌آید؟
 (سراسری ریاضی ۹۲)

- ۱) وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تَرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنَشَّرُونَ
- ۲) وَ مِنْ آيَاتِهِ يَرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَ طَمْعًا وَ يَنْزَلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيَحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
- ۳) وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دُعَوةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ
- ۴) وَ مِنْ آيَاتِهِ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ اخْتَلَافَ السَّنَنِ وَالْوَانِكُمْ أَنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٌ لِلْعَالَمِينَ

-۱۳- «دین طلبی از راه غیر الهی» در اندیشه‌ی برگرفته از «وحی» امری مردود و منکر است. این مفهوم از دقت در کدام آیه، به دست می‌آید؟
 (سراسری خارج از کشور ۹۱ با تغییر)

- ۱) ما خلقنا السماوات و الأرض و ما بينهما إلا بالحق و اجل مسمى
- ۲) ما تری فی خلق الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوتٍ فَارْجِعُ الْبَصَرَ
- ۳) أَفَغَيَرُ دِينَ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
- ۴) خلق السماوات و الأرض بالحق و صوركم فاحسن صوركم

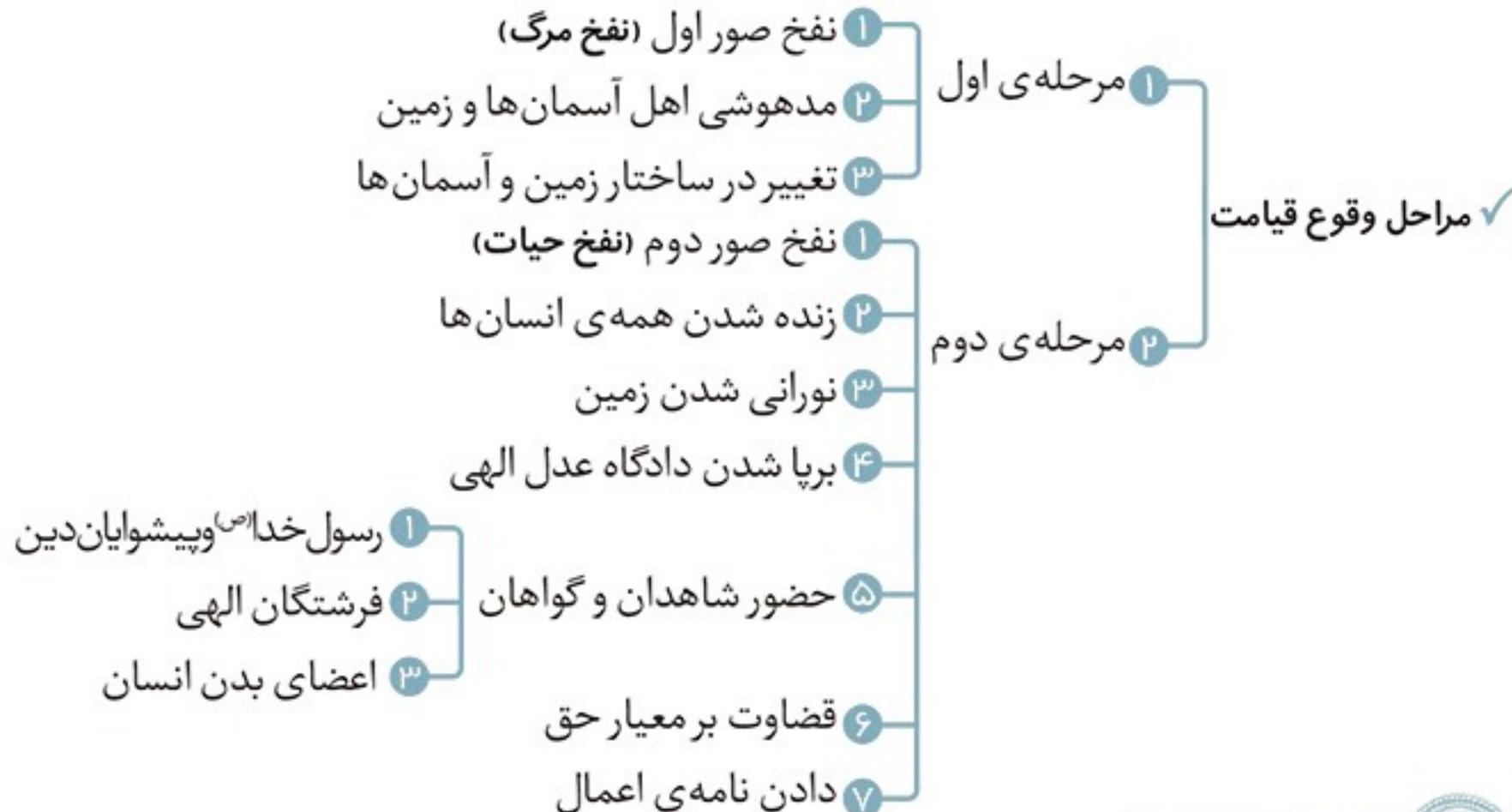
واقعه‌ی بزرگ

۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶
۱	۳	۲	۳	۳	۵	۳	۲	۵	۳

وضعیت کنکوری روابايات و آيات متنه

خلاصه نموداری

نکات خطبه خط

- ◀ پایان دوران زندگی انسان‌ها در این جهان با برپایی قیامت همراه است.
- ◀ اولین حادثه‌ی قیامت، نفخ صوراول است که با پایان یافتن دنیا آغاز می‌شود. (زبان ۸۶ و سنجهش ۹۱)
- ◀ نفخ صور، واقعه‌ی سهمگینی است که قرآن کریم از آن به «صیحه» یاد کرده است. (زبان ۸۶)
- ◀ نفخ صوراول، صدای مهیبی است که آسمان‌ها و زمین را فرامی‌گیرد و آن چنان ناگهانی رخ می‌دهد که همه را غافل‌گیر می‌کند. (سنجهش ۹۳)
- ◀ در نفخ صوراول، همه‌ی اهل آسمان‌ها و زمین جزآن‌ها که خداوند خواسته است، مدهوش می‌شوند و بساط حیات انسان و سایر موجودات برچیده می‌شود. (سنجهش ۹۲ و ۹۱)
- ◀ تغییرساختار آسمان‌ها و زمین در نفخ صوراول، آن چنان عمیق است که آن‌ها تبدیل به آسمان‌ها و زمین دیگری می‌شوند تا مناسب احوال و شرایط قیامت گردند. (ریاضی ۹۴ و سنجهش ۹۳ و ۹۲)
- ◀ در نفخ صور دوم، حیات مجدد انسان‌ها آغاز می‌شود. (تمهید مقدمات حیات مجدد انسان‌ها) (ریاضی ۸۷)
- ◀ در نفخ صور دوم، همه‌ی مردگان دوباره زنده می‌شوند و از قبرها بیرون آمدند و در پیشگاه خدا حاضر می‌شوند. سپس زمین با نوری از جانب پروردگار روشن می‌شود تا سرگذشت انسان‌ها و حوادث تلخ و شیرین و کارهای نیک و بد آن‌ها را که دیده است آشکار کند.
- ◀ با نورانیت زمین، پرده‌ها کنار می‌روند. یعنی واقعیت حوادثی که بر زمین گذشته است پدیدار می‌گردد. (هنر ۹۱ و سنجهش ۹۵)
- ◀ در قیامت، مردم اعمال خود را در کتابی می‌یابند و گنھکاران می‌گویند: این چه کتابی است که هیچ‌کارکوچک و بزرگی را زقلم نینداخته است.

- ◀ برا ساس آیات قرآن، پیامبران و امامان، همان‌گونه که در دنیا، ناظر و شاهد بر اعمال انسان‌ها بوده‌اند، در قیامت نیز شاهدان دادگاه عدل الهی هستند. (سنچش ۹۴)
- ◀ پیامبران و امامان، معیار سنجش اعمال دیگر انسان‌ها هستند. (ریاضی ۹۲)
- ◀ پیامبران و امامان، بهترین گواهان روز قیامت‌اند؛ چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطای مصون و محفوظ‌اند. (انسانی ۸۶ و سنچش ۹۴)
- ◀ رسول خدا حضرت محمد^(ص)، شاهد و ناظر بر همهٔ پیامبران و امت‌هاست.
- ◀ گواهی و شهادت فرشتگان، پذیرفته‌ی دادگاه عدل الهی است. بدان جهت که در طول زندگی انسان‌ها همواره مراقب آن‌ها بوده‌اند و تمامی اعمال آن‌ها را ثبت و ضبط کرده‌اند. (انسانی ۸۷)
- ◀ خداوند در روز قیامت بردهان بدکاران مهر خاموشی می‌زند؛ چراکه آن‌ها در قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا خود را از مهلکه نجات دهند. (سنچش ۸۷)
- ◀ در قضاوت الهی، اعمال، افکار و نیت‌های انسان در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می‌شود.
- ◀ معیار و سیله‌ی سنجش اعمال، حق است و چون اعمال پیامبران و امامان، عین حق و حقیقت است، معیار و میزان سنجش اعمال سایرین قرار خواهد گرفت. (ریاضی و انسانی ۹۲، تجربی ۸۶ و سنچش ۹۱)
- ◀ تجسم اعمال یعنی نامه‌ی عمل نیکوکاران را به دست راست و نامه‌ی عمل بدکاران را به دست چپ آن‌ها می‌دهند.
- ◀ تجسم اعمال یعنی نامه‌ی عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را در بردارد. (ریاضی ۹۲)
- ◀ تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان، عین عمل خود را می‌بیند.
- ◀ کارهای خوب با صورت‌های بسیار زیبا و لذت‌بخش تجسم می‌یابند و کارهای بد با صورت‌های بسیار زشت و وحشت‌زا و آزاردهنده مجسم می‌شوند.

آیات

زمره ۶۶ و ۶۷

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورٍ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجَءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشَّهِدَاءَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

و در صور دمیده می‌شود. پس هر کس در آسمان‌ها است بیهوش می‌شود و هر کس در زمین است بیهوش می‌شود، مگر کسانی که خدا می‌خواهد. سپس بار دیگر در صور دمیده می‌شود. پس آنان ایستاده می‌نگردند و زمین به نور پروردگارش روشن می‌گردد. و کتاب (نامه‌ی اعمال) قرار داده می‌شود. و پیامبران و گواهان آورده می‌شوند. و میان آن‌ها به حق قضاوت (داوری) می‌شود. و آنان مورد ستم واقع نمی‌شوند.

رویدادها و اتفاقات در مراحل دوگانه‌ی قیامت

- تحقق معیار سنجش اعمال بودن اعمال انبیاء و امامان علیهم السلام (ریاضی ۹۲) ● کنار رفتن پرده‌ها و بروز واقعیت حوادث گذشته بر زمین مرتبط با نفح صور دوم (اشرق‌ت‌الارض بنور ربها) (زبان ۹۲، هنر ۹۱، انسانی ۸۹، تجربی ۸۸ و سنچش ۸۷، ۹۲، ۹۴ و ۸۶)
- عبارت‌های «و أشرق‌ت‌الارض بنور ربها» و «و قضى بينهم بالحق» ناظر بر نفح صور دوم است. (هنر ۹۱ و ریاضی ۹۰) ● عبارت «و نفح في الصور فصعب من في السماوات ...» مربوط به نفح صور اول (هنر و سنچش ۹۱) ● جمله‌ی «إذاهم قيام ينظرون» مرتبط است با «ثُمَّ نُفخ فِيهِ أُخْرَى» و نورانی شدن زمین که بروز واقعیت حوادث گذشته بر زمین و مقدم بر وضع کتاب است. (هنر ۹۰) ● عبارت «إذاهم قيام ينظرون» بیان‌گر نفح صور دوم است. (انسانی ۹۰ و سنچش ۹۴) ● زمین به نور پروردگارش روشن می‌گردد و پیامبران و شاهدان، آورده می‌شوند تا قضاوت بر اساس «حق» فیصل پذیرد. (هنر ۸۷) ● در نفح صور اول همه‌ی اهل آسمان‌ها و زمین، جز آن‌ها که خداوند خواسته است، مدهوش می‌شوند. (زبان ۸۷ و سنچش ۹۲ و ۹۰)

زیبایی عفاف

۹۵ ۹۴ ۹۳ ۹۲ ۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶
۳ ۴ - ۴ ۱ - ۱ ۱ - ۵

ووضعیت کنکوری روابايات و آيات متن

- آشکار نکردن زینت‌ها
- پوشش موی سر، گریبان و گردن
- غیرچسبان بودن و محرك نبودن پوشش
- اولویت با چادر

نکات خطبهه خط

- ◀ پوشش مناسب، از نشانه‌های عفاف و عزت نفس است؛ به گونه‌ای که از نوع پوشش هر کس می‌توان میزان توجه وی به این دو ارزش انسانی را دریافت. (زبان ۹۱)
- ◀ اسلام، نسبت به پوشش زنان توجه ویژه‌ای دارد.
- ◀ بارعایت مسئولیت مردان از جمله کنترل نگاه و پاکدامنی، بخش قابل توجهی از سلامت جامعه تأمین می‌گردد.
- ◀ استفاده از زیورآلات زنان نباید به گونه‌ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند.
- ◀ زنان باید حجاب خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آنان را هم بپوشانند.
- ◀ زنان مسلمان از همان ابتدا، موی سر خود را می‌پوشانند؛ ولی با حدود آن آشنا نبودند. (خارج و سنجش ۹۴)
- ◀ پوشش زن، سبب شناخته شدن او به عفاف و پاکی و عدم اجازه‌ی تعرض به او توسط افراد بی‌بند و بارمی‌شود.
- ◀ چگونگی و نوع پوشش تا حدود زیادی به آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام بستگی دارد. (زبان ۹۱ و سنجش ۹۴)
- ◀ اسلام ضمن پذیرش تنوع در نوع پوشش، مردان را موظف به پوشیدن لباسی نموده که آنان را نزد مردم انگشت‌نما نکند، وقار و احترام آنان را حفظ کند و وسیله‌ی جلب توجه زنان نامحرم نشود.
- ◀ زنان باید تمام بدن خود به جز صورت و دست‌های تام مج را از نامحرم بپوشانند و پوشش آن‌ها نباید چسبان و تحریک‌کننده باشد.
- ◀ استفاده از چادر سبب حفظ هر چه بیشتر کرامت و منزلت زن می‌شود و توجه نامحرمان را به حداقل می‌رساند؛ لذا اولویت دارد.

- ◀ محارم نَسَبِيٌّ: برای مرد: مادر- مادر بزرگ- خواهر- بچه‌ها و نوه‌های خواهر- دختر و نوه‌های دختر- دختر برادر و نوه‌های او- عمه و عمه‌ی پدر و مادر- خاله و خاله‌ی پدر و مادر (انسانی ۹۲، تجربی ۹۴ و ۸۶ و انسانی ۸۶) برای زن: پدر- پدر بزرگ- برادر- بچه‌ها و نوه‌های برادر- پسر و نوه‌های پسر- پسر خواهر- عموم و عمومی پدر و مادر- دایی و دایی پدر و مادر- پسر برادر (هنر ۹۵)
- ◀ محارم سَبِيٌّ: برای مرد: زن- مادر زن- مادر بزرگ زن- زن پسر (عروس)- نامادری- دختر زن (انسانی ۹۲) برای زن: شوهر- پدر شوهر- پدر بزرگ شوهر- شوهر دختر (داماد)- ناپدری- پسر شوهر
- ◀ محارم رِضاعی: برخی محارم که به واسطه‌ی شیر دادن محرم می‌شوند.
- ◀ مطابق دستورات دین مبین اسلام، ازدواج با خواهر زن تا وقتی که خواهر دیگر همسرا و است حرام است. (زبان ۹۵)

◀ مسئولیت‌های انسان در مقابل هر نعمت و موهبت الهی

حفظ و نگهداری نعمت

● بهره‌برداری در جهت رشد و کمال

- ◀ خداوند زنان را بیشتر از مردان از نعمت زیبایی بهره‌مند کرده است. لذا بیش از مردان مأمور به حفظ حجاب و عفاف شده‌اند. (سنجهش ۹۰)
- ◀ نعمت زیبایی زن، پشت‌وانه‌ی مهمی برای ازدواج زن و مرد و تحکیم خانواده است.
- ◀ زن باید اولاد حفظ زیبایی و طراوت خود بکوشد و ثانیاً از نعمت زیبایی برای استحکام بنیان خانواده بهره ببرد.
- ◀ جلوه‌گری در عرصه‌ی جامعه و در مقابل نامحرمان، موجب گسترش روابط نامشروع و افزایش طلاق و جدایی می‌گردد.
- ◀ بلای امروز جوامع غربی، افزایش طلاق است.
- ◀ مسئولیت‌های زن در مقابل نعمت زیبایی، زمینه‌ساز منشأ تفاوت پوشش زنان و مردان است. (سنجهش ۸۷)
- ◀ فاصله‌گرفتن پوشش یک زن از حدود اسلامی سبب غفلت از مسئولیت‌های اصلی است. (انسانی ۹۵)
- ◀ فایده و ثمره‌ی وظایف و مسئولیت‌های زن، ابتدا به خود او و سپس به جامعه برمی‌گردد.
- ◀ حفظ موهبت‌ها و نعمت‌های خدادادی نه تنها سلب آزادی تلقی نمی‌شود، بلکه به معنای بهره‌مندی مطلوب و درست از آن‌هاست.
- ◀ پوشش زنان، آزادی و حضور مؤثر زنان در جامعه را سلب نمی‌کند؛ بلکه فعالیت‌های مؤثر، مفید و بدون زیان آنان را ممکن می‌سازد. این پوشش سبب افزایش سلامت اخلاقی جامعه، حفظ حریم و حرمت زن و افزایش آرامش روانی او می‌شود.

آیات

قُلْ لِلّمُؤْمِنِينَ يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ
به مردان با ایمان بگو که چشمان خود را کنترل کنند و دامان خود را (از گناه) حفظ نمایند. بگو این برای آنان پاکیزه‌تر است؛ خداوند از آنچه انجام می‌دهند آگاه است.

توصیه‌ی مردان به عفاف و تعیین حد پوشش آنان

● کنترل نگاه، نقش علت را در حفظ از گناه دارد. (انسانی ۹۴)

- ◀ دعوت به خوبی‌ها و نیکی‌ها، گرایش به آن‌ها را در مردم افزایش می‌دهد و زمینه‌های گناه را کم می‌کند.
- ◀ به علت ارتباط و پیوند عمیق میان انسان‌ها و تأثیرپذیری فراوان از یکدیگر، در صورت عدم اقدام در مقابل گناهکار، رفتار او به دیگران سرایت می‌کند.
- ◀ اقدام در مقابل نافرمانان متجاوز از حدود که به استمرار سرپیچی‌ها اصرار دارند، وظیفه‌ی «نظارت همگانی» است که به صورت «امر به معروف و نهی از منکر» در جامعه‌ی اسلامی به اجرا درمی‌آید. (خارج ۹۱) امام حسین^(ع) هدف از قیام و شهادت خود و یارانش را احیای «امر به معروف و نهی از منکر» دانست.
- ◀ شرایط وجوب (واجب شدن) امر به معروف و نهی از منکر: • علم به ترك واجبات يا انجام محرمات علم به قصد تکرار گناه • اگر نداند يا گمان کند يا احتمال دهد که تکرار نمی‌کند، امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست. • احتمال تأثیر امر و نهی در شخص • اگر بداند با تغییر روش، امر و نهی او مؤثر واقع می‌شود، باید روش خود را تغییر دهد. • علم به عدم وجود مفسدہ جانی، آبروی و مالی • در صورت احتمال وجود مفسدہ و ضرر، امر به معروف واجب نیست. (انسانی ۹۵، هنر ۹۰، ۹۱ و ۹۰، ریاضی و انسانی ۸۸، خارج ۸۷، تجربی، انسانی و زبان ۸۶، سنجش ۹۵، ۹۲، ۹۴، ۹۰ و ۸۶)
- ◀ اگر انجام معروف یا ترک منکر از امور مهم مثل اصول دین یا مذهب، حفظ قرآن کریم یا احکام ضروری دین و... باشد، پذیرش خطرات و مفسدہ و ضرر واجب است.
- ◀ نمونه و مصاداق آمر به معروف و ناهی از منکر با وجود ضررها و مفسدہ‌های جانی و مالی، امام حسین^(ع) و یارانش هستند که برای حفظ اسلام و از بین بردن ظلم و فساد بنی امیه، جان خود را فدا نمودند.
- ◀ مراحل امر به معروف و نهی از منکر: • روی گرداندن یا اخم به شخص • موعظه و نصیحت زبانی ضمن بهره‌گیری از شیوه‌های مختلف تربیتی، استدلال و منطق • به کار بردن زورو جبر برای بازداشت شخص از عمل خود. (هنر ۹۱، ۹۰ و ۹۰، انسانی ۸۸، زبان ۸۸ و ۸۶، خارج ۸۸ و ۸۷ و سنجش ۹۱، ۹۲ و ۹۰)
- ◀ مرحله‌ی آخر امر به معروف و نهی از منکر یعنی به کار بردن زورو جبر، در حوزه‌ی مسئولیت‌های حاکم اسلامی و مشروط به اجازه‌ی اوست.
- ◀ اگر امر به معروف و نهی از منکر، به روش‌های درست انجام نشود، نتیجه‌ی معکوس دارد؛ به گونه‌ای که گاهی سبب می‌شود فرد گناهکار بر گناه خود اصرار ورزد و اخوت اسلامی از بین برود.
- ◀ با توجه به گسترش روابط اجتماعی و پیدایش رسانه‌های جدید، می‌باید از این رسانه‌ها برای دعوت به خیر و امر به معروف و نهی از منکر که جنبه‌ی عمومی و اجتماعی دارند، کمک گرفت.
- ◀ مبارزات ملت فلسطین، مصاداقی از امر به معروف و نهی از منکر است.

آیات

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَإِذْكُرُوا نِعَمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَلَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاصْبَحْتُمْ بِنِعَمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَانْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذِلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَيَّاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهَتَّدُونَ

و همگی به رسماًن خدا چنگ بزنید و پراکنده نشوید و نعمت خدا را بر خودتان یاد آورید هنگامی که دشمن بودید. پس خداوند میان دل‌هایتان مهربانی افکند تا به لطف او با یکدیگر برادر شدید و بر کنار پر تگاه آتش بودید که شما را از آن رهانید. این چنین خداوند آیاتش را برایتان روشن می‌کند شاید هدایت شوید.

نکات خطبه‌خط

- در بینش و تفکر اسلامی، کار خلاق و مولد، منشأ اصلی کسب مال و درآمد و کلید استفاده از منابع طبیعی و خدادادی است. (سنچش ۸۶)
- منطق فطرت برای پدیدآورنده‌ی یک شیء، حق تصرف در آن را می‌پذیرد و او را مالک آن می‌شناسد. به همین علت مالک اصلی و حقیقی همه‌ی موجودات، خداست.
- کار باید مولد و خلاق باشد و نتیجه‌ی سودمندی داشته باشد تا بتوان نام «کار» بر آن گذاشت؛ در غیر این صورت، کاری کاذب و دروغین است.
- یکی از بدترین بلایا برای هر جامعه، روی آوردن به کارهای کاذب و دوری از کار مفید و مولد است.
- کاذب‌ترین کارها، ربا است.
- پول، وسیله‌ی مبادله‌ی کالاست و اگر خودش مستقل‌اً مورد معامله قرار گیرد بدون اینکه فایده‌ای در کار باشد، ربا پیش می‌آید.
- در عصر رسول خدا^(ص)، مردم عربستان به ربا آلوده بودند تا اینکه از جانب خداوند دستور آمد این عمل را ترک کرده و به جنگ با خدا و رسول او^(ص) نپردازند.
- در هر فعالیت اقتصادی، دو عامل دخالت دارد: سرمایه و کارکه با این دو، نوعی مشارکت اقتصادی به وجود آمده و سود حاصل بنا بر توافق قبلی، میان صاحب سرمایه و انجام دهنده‌ی کارت تقسیم می‌شود.
- برنامه‌ی اسلام در مورد ثروت و سرمایه، به کارگرفتن آن در تولید و سازندگی و توسعه و رفع فاصله‌ی طبقاتی و فقر است.

مسئله	حکم، فتوا
اگر غسل جنابت بر کسی واجب است	اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند و اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمداً تیمم ننماید، نمی‌تواند روزه بگیرد.
اگر غسل جنابت بر کسی واجب است	اگر سهل‌انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و صحیح است. اما در مورد غسل کردن، معصیت کرده است.
اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد	باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز، یک مُذ (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد. (سنجهش ۹۳)
اگر کسی روزه‌ی ماه رمضان را عمداً نگیرد	باید هم قضای آن را به جا آورد و هم «کفاره» بدهد. یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد یا به ۶ فقیر طعام دهد.
اگر کسی به چیز حرامی روزه‌ی خود را باطل کند مثلًاً دروغی به خدا نسبت دهد	کفاره‌ی جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره‌ی یاد شده را انجام بدهد.
اگر روزه‌دار سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد	روزه‌اش باطل نمی‌شود و صحیح است.
اگر روزه‌دار چیزی را که لای دندان مانده سهواً یا عمداً بخورد	روزه‌اش باطل می‌شود. (هنر ۹۴)
انسان نمی‌تواند به خاطر ضعف، روزه‌ی خود را بخورد؛ ولی اگر ضعف او به قدری است که معمولاً نمی‌شود تحمل کرد	باید روزه‌ی خود را بخورد؛ چرا که حفظ جان واجب تر است.
اگر روزه‌دار، بخار غلیظ، دود سیگار و تنباکو و... را به حلق خود برساند	روزه‌ی او باطل شده و باید علاوه بر قضای روزه، کفاره نیز بدهد.
اگر روزه‌دار عمداً تمام سررا در آب فرو برد، اگرچه باقی بدن او از آب بیرون باشد	باید قضای آن روز را بگیرد؛ ولی اگر تمام بدن را آب بگیرد و مقداری از سربریون باشد، اشکال ندارد و روزه‌ی او صحیح است.

مسئله	حکم، فتوا
اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند برسد	در صورتی که هنوز افطار نکرده و بعد از اذان صبح چیزی نخورده است، می‌تواند روزه بگیرد. اما اگر به گمان نرسیدن به وطن، بعد از اذان صبح چیزی خورده باشد دیگر نمی‌تواند روزه بگیرد. <small>(تجربی ۹۳)</small>
اگر مسافر بعد از ظهر به وطن یا جایی که می‌خواهد نمی‌تواند روزه بگیرد؛ چرا که شرط روزه گرفتن در هر محل، درک زمان ظهر در آن محل است.	
اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند	روزه‌ی او درست است، چرا که در زمان ظهر در محل خود بوده و بعد از آن حرکت کرده است.
اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود	باید روزه‌ی خود را افطار کند و بعداً یک روز به جای آن روز، روزه بگیرد. یعنی روزه‌ی آن روز او صحیح نیست. <small>(سنجهش ۹۳)</small>

آیات

پنجم

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادٍ عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُحِبُّ دُعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلَيَسْتَجِيبُوا لِي وَلَيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

و هنگامی که بندگانم از تو درباره‌ی من سوال کردند (بگو): من نزدیکم؛ دعای دعاکننده را پاسخ می‌گویم، به هنگامی که مرا می‌خواند، پس باید دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان بیاورند، تا راه یابند و به مقصد برسند.
اجابت دعوت بندگان توسط خداوند درگرو اجابت دعوت خداوند و ایمان به او (اجابت متقابل بنده و خداوند عامل هدایت‌پذیری)

● با توجه به آیات قرآن کریم، اکنون که خدا به ما نزدیک است و دعای ما را اجابت می‌نماید، وظیفه‌ی ما «فلیستجیبوا لی و لیؤمِنوا بی لعلهم یرشدون» است. (زبان ۹۵)

پنجم

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِنُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از صبر (و استقامت) و نماز، یاری بخواهید؛ (زیرا) خداوند با صابران است.

لزوم کمک گرفتن از صبر و نماز در مسیر رشد

پنجم

● بیان گر روزه که مصدق کامل تمرين پایداری در برابر خواهش‌های دل می‌باشد. (ریاضی ۹۳) ● مصدق صبر، روزه است و فایده‌ی آن تقوا می‌باشد. (سنجهش ۹۳)

پنجم

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقَوْنَ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما نوشته شده است (واجب شده است) همان‌گونه که برکسانی که قبل از شما بودند واجب شد؛ تا تقوا پیشه کنید.

آزمون قدمگاه ۱۳ تا ۱۶

⌚ زمان پیشنهادی: ۱۷ دقیقه

۱۰۱- با بهره‌گیری از پیام کدام آیه از قرآن کریم، مفهوم می‌گردد که «پوشاندن چهره و دست تا مج» برای زنان، لازم نیست؟
 (سراسری هنر ۹۲)

- (۱) يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيَّهِنَّ
- (۲) وَلِيَضْرِبُنَّ بِخَمْرِهِنَّ عَلَى جَيْوِيَّهِنَّ
- (۳) وَلَا يُدِينَ زَيْتَهِنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا
- (۴) ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفَ فَلَا يُؤْذِنَ

۱۰۲- چگونگی و نوع پوشش تا حدود زیادی به ..... بستگی دارد و تعیین کننده‌ی عیار «عفاف و عزت» انسان‌ها ..... است و احساس شیرینی ایمان در دل به بیان پیامبر گرامی اسلام (ص) در گرو ..... است.
 (سراسری زبان ۹۱ با تغییر)

- (۱) فطرت - پوشش مناسب - برخورداری از عفاف
- (۲) آداب و رسوم جوامع - پوشش مناسب - کنترل نگاه به نامحرمان
- (۳) فطرت - ایمان درون - برخورداری از عفاف
- (۴) آداب و رسوم جوامع - ایمان درون - کنترل نگاه به نامحرمان

۱۰۳- احساس حقارت در برابر زنان با حجاب و عفیف مسلمان، از سوی اسیران در چنگال رسوایی آور هوی و هوس، از دقت در کدام آیه مفهوم می‌گردد؟
 (سراسری خارج از کشور ۸۹)

- (۱) قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُبُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فَرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَذْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَضْنَعُونَ
- (۲) وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُبُنَّ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظُنَّ فَرُوجَهُنَّ وَلَا يُدِينَ زَيْتَهِنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا
- (۳) وَلِيَضْرِبُنَّ بِخَمْرِهِنَّ عَلَى جَيْوِيَّهِنَّ وَلَا يُدِينَ زَيْتَهِنَّ إِلَّا لِبَعْوَلَتِهِنَّ أَوْ أَبَاءَ بَعْوَلَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ
- (۴) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنِاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيَّهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفَ فَلَا يُؤْذِنَ

۱۰۴- کدام آیه، به «علت پوشش» اشاره دارد؟
 (سراسری انسانی ۸۸)

- (۱) وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُبُنَّ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظُنَّ فَرُوجَهُنَّ
- (۲) وَلَا يُدِينَ زَيْتَهِنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلِيَضْرِبُنَّ بِخَمْرِهِنَّ عَلَى جَيْوِيَّهِنَّ
- (۳) قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُبُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فَرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَذْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَضْنَعُونَ
- (۴) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنِاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيَّهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفَ فَلَا يُؤْذِنَ

۱۰۵- کدامیک از بستگان برای مردان محروم‌اند؟
 (سراسری تجربی ۸۶)

- (۱) خواهر زن - دختر زن - خاله‌ی پدر
- (۲) زن پدر - زن برادر - خاله‌ی مادر
- (۳) زن پدر - دختر زن - خاله‌ی پدر
- (۴) خواهر زن - زن برادر - خاله‌ی مادر

۱۰۶- به بیان رسول گرامی اسلام(ص) و امام صادق(ع)، احساس شیرینی ایمان ..... و پوشیدن لباس نازک و بدن‌نما نشانه‌ی ..... است.
 (سراسری هنر ۸۶ با تغییر)

- (۱) معلول کنترل نگاه به نامحرمان - سستی و ضعف دین
- (۲) علت پاک نگه داشتن دامان از گناه - سستی و ضعف دین
- (۳) معلول کنترل نگاه به نامحرمان - احساس ذلت و بی‌بهره بودن از عزت
- (۴) علت پاک نگه داشتن دامان از گناه - احساس ذلت و بی‌بهره بودن از عزت

آزمون قدمگاه ۱ تا ۱۶

① زمان پیشنهادی: ۱۷ دقیقه

۱۲۶- کدام آیه‌ی شریفه به برتری انسان و توانایی وی برای بهره‌مندی از سایر موجودات، اشاره دارد؟

(سراسری ریاضی ۹۴)

(۱) أُولئِكَ الَّذِينَ هَذَا هُمُ الْأَنْبَابُ

(۲) وَلَقَدْ كَرَمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيَّابَاتِ

(۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُّوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَبَعُوا خُطُواتَ الشَّيْطَانِ

(۴) وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسِّعُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

۱۲۷- «برتری انسان بر بسیاری از مخلوقات» و «تنفر و بیزاری از دور و بیرونی و حقارت نفس» و «ملامت خود در برابر

گناه ارتکابی» به ترتیب برخاسته از ..... و ..... و ..... می‌باشد. (سراسری انسانی ۹۱ با تغییر)

(۱) گرایش به نیکی - گرایش به نیکی - قوه‌ی عقل و تفکر

(۲) گرایش به نیکی - فطرت خدا‌اشنا - نفس لومه

(۳) کرامت نفس - گرایش به نیکی - نفس لومه

(۴) کرامت نفس - فطرت خدا‌اشنا - قوه‌ی عقل و تفکر

۱۲۸- پیام آیه‌ی شریفه: «آنی آری سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعَ عَجَافٍ» خواب ..... است که

(سراسری زبان ۹۳) تعییرکننده‌ی آن، حضرت ..... بود.

(۱) ملک مصر - یوسف (ع) - یوسف (ع)

(۲) یکی از دو هم زندانی یوسف (ع) - یعقوب (ع)

۱۲۹- اگر بگوییم: «یکی از زمینه‌های انکار نبوت انبیاء و رستاخیز، غرق شدن در نعمت‌های ارزانی شده از سوی

(سراسری هنر ۹۳) خدا است»، پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟

(۱) وَ مَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ لَعْبٌ وَانَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهُ الْحَيَاةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

(۲) أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلَقَائِهِ فَحْبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نَقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنَّا

(۳) أَنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَانُوا بِهَا ... أُولَئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارِ بِمَا كَانُوا بِكَسْبِهِنَّ

(۴) وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَبُوا بِلِقَاءَ الْآخِرَةِ وَاتَّرْفَنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مُتَّلِّكٌ

۱۳۰- از دقت در پیام آیه‌ی شریفه: «وَ ضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَ نَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحِبِّي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ قَلْ يَحِيِّها

الَّذِي انشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةً» و آیه‌ی شریفه: «إِمْ نَجِعْلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ»، به

ترتیب ..... و ..... برپایی رستاخیز، مفهوم می‌گردد که «عادلانه بودن نظام آفرینش»، پیام

(سراسری خارج از کشور ۹۳) آیهی ..... است.

(۱) امکان - ضرورت - دوم

(۲) ضرورت - امکان - نخست

۱۳۱- اگر بگوییم: «اعمال نیک و مستمر انسان، زمینه‌ساز درود فرشتگان، در آستانه‌ی ورود به عالم بزرخ است»،

(سراسری انسانی ۹۳) پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟

(۱) فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

(۲) الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبُونَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوْا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

(۳) وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ تَبَوَّءَ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَالَمِينَ

(۴) وَسَيَقَ الَّذِينَ أَتَقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زَمْرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهُمْ وَفَتَحْتُمْ لَهُمْ خَزَنَتَهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طَبِّئُمْ

هدایت الهی

۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶
۶	۳	۴	۵	۶	۶	۶	۲	۱	۳

متن

آیات و
روايات

وضعیت کنکوری

خلاصه نموداری

- ۱ نیاز اول: درک هدف زندگی
- ۲ نیاز دوم: درک آینده‌ی خویش و سرنوشت خود پس از مرگ
- ۳ نیاز سوم: کشف راه و روش درست زندگی (مرتبه با هر دو نیاز قبل)
- ۱ درونی: عقل
- ۲ بیرونی: فرستادگان و رسولان الهی (انبیاء، ائمه)
- ۱ همه جانبه باشد.
- ۲ کاملاً درست و قابل اعتماد باشد.

نکات خطبه خط

- ◀ اگر انسان اندکی از سطح زندگی روزمره و نیازهای طبیعی فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم تر روبرو می بیند.
- ◀ نیازهای مهم تر انسان به تدریج تبدیل به دل مشغولی، دغدغه و درد متعالی می شوند.
(تجربی ۹۵، انسانی ۸۶ و سنجش ۸۷ و ۸۹، ۹۰، ۹۳)
- ◀ دغدغه و درد، نشانه‌ی بیداری و هوشیاری و ورود به وادی انسانیت است.
(تجربی ۹۵، خارج ۹۴، زبان ۹۱، تجربی ۹۰، انسانی ۸۶ و سنجش ۸۷ و ۸۹، ۹۰)
- ◀ اینکه انسان می خواهد بداند «برای چه زندگی می کند؟» بیانگر نیاز اول یعنی درک هدف زندگی است. (سنجش ۸۹)
- ◀ انسان با کمک عقل خود به درک این حقیقت می رسد که بنا بر حکمت و عدل خداوند، مرگ نابودکننده‌ی او و پایان همیشگی زندگی اش نیست، که بیانگر نیاز دوم یعنی، درک آینده‌ی خویش است. (سنجش ۹۲)
- ◀ کشف راه درست زندگی یا چگونه زیستن، ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد و دغدغه‌ی اصلی انسان‌های فکور و خردمند بوده است. (زبان ۹۱، خارج ۹۱ و ۸۷ و سنجش ۹۲)
- ◀ اگر انسان راه درست زندگی را انتخاب نکند: ● به هدف برتری که خداوند در خلقت او قرارداده نمی رسد.
● در آخرت دچار خسران و زیان خواهد شد. ● نمی تواند زندگی فردی دنیوی خود را تنظیم کرده و جامعه‌ی عادلانه به وجود آورد.
- ◀ پاسخ‌های داده شده به پرسش‌های ناگزیر، باید جامع و قابل اعتماد باشد. (خارج ۹۱ و سنجش ۹۳)

- هر پاسخ احتمالی و مشکوک، نیازمند تجربه و آزمون است تا کارآیی آن مشخص شود. (ریاضی ۹۵)
 احساسات شخصی و سلیقه‌ای به این دلیل پاسخ‌گوی نیازهای برترانسان‌ها نیست که آن‌گونه نیازها فراتراز احساسات و سلایق‌اند. (زبان ۹۲)
- کسی می‌تواند انسان را درجهت پاسخ‌گویی درست به این نیازها رهنمون شود که آگاهی کاملی از خلقت انسان، هدف خلقت، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظرفی روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او و چگونگی زندگی در جهان آخرت و ارتباط آخرت با دنیا داشته باشد.
- خداآند، حکیم است؛ یعنی هر موجودی را برای هدفی معین و حکیمانه آفریده و ساختمان وجودی ویژه‌ای به او بخشیده و برای رسیدن به آن هدف، هدایت می‌فرماید. این هدایت، هدایت عمومی نام دارد. (ریاضی ۹۲، تجربی ۹۱ و انسانی ۹۰، سنجش ۸۷ و ۹۰)
- موجودات، آفرینشی متفاوت دارند و دارای شیوه‌ی هدایت متفاوت می‌باشند. (ریاضی ۸۶ و سنجش ۹۰)
 آفرینش بی‌هدف، نشانه‌ی نقص، ضعف و ناگاهی است.
- هدایت یک اصل عام و همگانی در نظام خلقت است. (انسانی ۹۰، سنجش ۸۷ و ۸۶)
- هدایت کلی موجودات، همان هدایت عامه است و هدایت هر موجود براساس خلقت و هدف خاص او بیانگر هدایت خاصه است و هدایت انسان بیانگر هدایت ویژه می‌باشد. (سنجش ۹۵)
- ویژگی‌ها و ارزش‌هایی که خداوند در وجود انسان قرارداده است، سبب تمایز بنیادین او از سایر موجودات می‌شود. (سنجش ۸۹)
- ویژگی‌های خاص انسان، متناسب با هدف خلقت انسان یعنی تقریب به خداوند، که تقریب به همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست، می‌باشد. (تجربی ۸۹)
- حرکت انسان، اختیاری است، یعنی با استمداد از عقل، هدف درست را تشخیص داده و به سویش حرکت کند و حکم یقینی وحی را اطاعت کند. (هنر ۸۶)
- عقل در درون و فرستادگان الهی در بیرون، دو چراغ برای تشخیص هدف و راه رسیدن به آن است. (سنجش ۹۰ و ۸۷)
- عقل و حجت باطنی بروحی و حجت ظاهری مقدم است و بر آن اثر می‌گذارد. (ریاضی ۹۰)
- انسان به کمک عقل خود: بسیاری از مجھولات و مسائل رادرمی یابد و پاسخ می‌دهد. (سنجش ۹۴) متوجه می‌شود نمی‌تواند پاسخ برخی مسائل بنیادین را به طور درست و کامل بدهد و نیازمند هدایت الهی است.
- عقل، وسیله‌ی فهم پیام الهی است. (انسانی ۹۱، ریاضی ۹۰ و انسانی ۸۸)
- دین الهی، آسان‌ترین، مستقیم‌ترین و مطمئن‌ترین راه برای رسیدن به زندگی هدفمند، شاد و رضایت بخش است و ارسال رسل (پیامبران) بیانگر هدایت تشریعی است. (انسانی ۸۸)

آیات

آیات ۲۳

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِبُوْا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَّكُمْ لِمَا يُخْبِيْكُمْ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید خدا و پیامبر را اجابت کنید آن گاه که شما را فرامی‌خواند به چیزی که زندگی و حیاتتان می‌بخشد.

زندگی مطلوب و ثمر بخش نتیجه و معلول ایمان به خداوند و پذیرش دعوت خدا و رسول او دین، زندگی بخش و مایه‌ی حیات انسان است. (انسانی ۸۵) • زندگی و حیات مؤمنان در استجابت از دعوت خدا و پیام آورش است. (سنجش ۸۶)

تحلیل آیات و روایات

ارتباط آیه، حدیث، شعر

۱

بِرَضْرَه خداوند نور هستی

آلا اللہ نور السماوات والأرض (نور ۳۵) * ... و نحن أقرب إليه مِن حبل الوريد (ق ۱۶)
﴿إِنَّمَا أَنْتَ عَلَيْهِ﴾ الحمد لله المتجلّ لخلقه بخلقه * ما رأيت شيئاً إلا ورأيت الله قبله وبعده ومعه

به هرچیزی که دید اول خدادید
در تجلی است یا اولی الابصار
به دریا بنگرم دریا تو بینم
نشان از قامت رعنای تو بینم
هر دو عالم پر زنور و دیده نابینا چه سود
دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار

دلی کز معرفت نور و صفا دید
یار بی پرده از در و دیوار
به صحراء بنگرم صحراء تو بینم
به هرجا بنگرم کوه و در و دشت
مهر رخسار تو می تابد زذرات جهان
آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
این همه نقش عجیب بر در و دیوار وجود

۲

بِرَضْرَه اخلاص در بندگی

آلا كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءِ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ (یوسف ۲۴)

تمامی آیات که در آنها کلمات هم خانواده‌ی «عبد» یا «الحمد» یا «یسلم» به کار رفته است، مثل «اعبدوا»، «لایعبدوا» و...
حدیث قدسی: یا بني آدم أنا أغنى لا افتقر أطعنى في ما أمرتك أجعلك غنياً لا تفتقر * یا بني آدم أنا حى لا أموت أطعنى في
ما أمرتك أجعلك حياً لا تموت * یا بني آدم أنا أقول للشىء كن فيكون أطعنى في ما أمرتك أجعلك تقول للشىء كن فيكون

بندگی کن تا که سلطانت کنند	تن رها کن تا همه جانت کنند
همچو سلمان در مسلمانی بکوش	ای مسلمان تا که سلمانت کنند
خوی حیوانی سزاوار تو نیست	ترک این خوکن که انسانت کنند
چون نداری درد، درمان هم مخواه	درد پیدا کن که درمانت کنند
بنده‌ی شیطانی و داری امید	که ستایش همچو یزدانت کنند؟
برآستان جانان گرسرت و توان زد	گلبانگ سریلنگی برآسمان توان زد

۳

برضم رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام و بیان دین در خور فهم و اندیشه‌ی انسان‌ها

آیا وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمَهُ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ... (ابراهیم ۴)

رسول اکرم ﷺ نحن معاشر الانبیاء امرنا ان نکلم الناس على قدر عقولهم

۴

برضم ۱. لزوم انجام فرمان خداوند مبنی بر تعیین و معرفی امام علی^(۴) به عنوان جانشین^۲. آماده کردن مردم برای دریافت پیام بزرگ الهی

آیا يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلَغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنَّ لَهُ تَفْعَلَ فَمَا بَلَغَ رِسَالَتُهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ... (مائده ۶۷)

رسول اکرم ﷺ من كنت مولاه فهذا على مولا (حدیث غدیر) * أیها الناس من أولى الناس بالمؤمنین من أنفسهم

۵

برضم علت اصلی غیبت امام زمان^(۴)، قدرناشناسی و ناسپاسی مردم

آیا ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَأْكُلْ مُغَيْرًا بِغَمَةٍ أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ (انفال ۵۳) * إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ (رعد ۱۱)

﴿امام علی﴾ زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند. اما خداوند به علت ستمگری انسان‌ها و زیاده رویشان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد.

﴿امام باقر﴾ قضای حتمی خداوند است که اگر به بندۀ‌ی خود نعمتی دهد، آن نعمت را از او نمی‌گیرد؛ مگر آن‌که گناهی انجام دهد که شایستگی داشتن آن نعمت را از دست بدهد.

۶

برضم ختم نبوت و پایان پیامبری و اشاره به حدیث منزلت

آیا مَّا كَانَ مُحَمَّدًا أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ... (احزاب ۴۰)

رسول اکرم ﷺ أنت منی بمنزلة هارون من موسی إلا أنه لا نبی بعدی

بر او ختم آمده پایان این راه در او نازل شده «ادعو إلى الله»

۷

برضم آراستگی مقرون به عفاف عامل عزت‌مندی

﴿امام علی﴾ بپرهیز از این که خود را برای دیگران بیارایی و با انجام گناه به جنگ با خدا برخیزی.

﴿امام صادق﴾ لباس نازک و بدن‌نمای نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه‌ی سستی و ضعف دین است.

۸

برضم ضرورت توکل بر خداوند همراه با اقدام به عمل

آیا فِيمَا رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ لِنَتَ لَهُمْ... فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ... (آل عمران ۱۵۹)

رسول اکرم ﷺ افرادی که اهل کار و فعالیت نیستند و گمان می‌کنند توکل کننده بر خدا بایند سربار دیگرانند.

گر توکل می‌کنی در کار کن کشت کن پس تکیه بر جبار کن